

UZASADNIENIE

Apelacja skutkowała jednak zmianą z urzędu zaskarżonego wyroku poprzez wyeliminowanie z opisu przypisanych oskarżonemu czynów ustalenia, iż był on wcześniej skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 2 listopada 2009 roku w sprawie XIII K 1298/09, z powodu stwierdzenia zatarcia tego skazania.

Na wstępie należy podkreślić, iż wina oskarżonego (prowadzenie pojazdów mechanicznych w stanie nietrzeźwości) nie jest kwestionowana i w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego nie budzi żadnych wątpliwości; nie musi więc być przedmiotem szczegółowych rozważań sądu odwoławczego.

W zakresie dokonanej zmiany wyroku w instancji odwoławczej, w pierwszej kolejności należy odwołać się do wywodów postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 r., I KZP 22/11, OSNKW 2012, z. 1, poz. 6. Orzekający skład sądu okręgowego w pełni podziela zawartą w tym postanowieniu argumentację, z której wynika, iż art. 178a § 4 kk cechuje niejednorodny charakter normatywny: pierwsza jego część, wyraża instytucję nadzwyczajnego obostrzenia kary, polegającą na specyficznej recydywie w zakresie przestępstw komunikacyjnych. Surowsza odpowiedzialność karna przewidziana w tym przepisie dla sprawcy prowadzącego pojazd mechaniczny w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, uzasadniona jest wcześniejszym prawomocnym skazaniem tego sprawcy za przestępstwo z art. 178 § 1 kk albo za przestępstwo z art. 173, 174, 177 lub 355 § 2 kk popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, a więc okolicznością poprzedzającą popełnienie czynu zabronionego. Zupełnie odmienny charakter ma druga część art. 178a § 4 kk; w tej części art. 178a § 4 kk niewątpliwie wysławia typ czynu zabronionego, bowiem okoliczności w nim wskazane związane są ściśle z oceną społecznej szkodliwości czynu sprawcy, który prowadząc pojazd mechaniczny w stanie nietrzeźwości (lub odurzenia), nie tylko narusza podstawowe zasady bezpieczeństwa w komunikacji, ale ponadto, niewykonując wcześniej orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, okazuje lekceważenie dla wyroków sądowych, naruszając tym samym autorytet wymiaru sprawiedliwości.

Odpowiedzialność na podstawie art. 178a § 4 kk - ze względu na uprzednie skazanie za przestępstwo określone w art. 178a § 1 kk lub wymienione w art. 178a § 4 kk - sprawca czynu z art. 178a § 1 kk ponosi do momentu zatarcia wcześniejszego skazania w myśl zasad ogólnych, określonych przepisami rozdziału XII kodeksu karnego. Fakt zatarcia z mocy prawa wcześniejszego prawomocnego skazania za przestępstwo określone w art. 178a § 1 kk lub wymienione w art. 178a § 4 kk, zaistniały w dacie wyrokowania co do popełnienia czynu określonego w art. 178a § 1 kk, uniemożliwia przyjęcie odpowiedzialności sprawcy na podstawie unormowania art. 178a § 4 kk także wtedy, gdy do popełnienia tego czynu doszło przed upływem okresu niezbędnego do zatarcia wcześniejszego skazania. Nie stanowi natomiast przeszkody do przyjęcia odpowiedzialności na podstawie wymienionego unormowania art. 178a § 4 kk zatarcie, w dacie wyrokowania, skazania za przestępstwo, którego częścią było orzeczenie zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, jeżeli będący przedmiotem osądu czyn z art. 178a § 1 kk został popełniony w okresie obowiązywania tego zakazu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21.08.2012 r. IV KK 59/12).

Sąd rejonowy przyjął, iż D. S. był wcześniej karany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 2 listopada 2009 roku w sprawie XIII K 1298/09. Wyrokiem tym wymierzono D. S. karę 60 stawek grzywny ustalając wysokość stawki na kwotę 50 zł.; ponadto orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres jednego roku (zaliczając okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 25 sierpnia 2009 roku do dnia 2 listopada 2009 roku) i świadczenie pieniężne w kwocie 300 zł. na rzecz Fundacji (...) z siedzibą w S. oraz zasądzono koszty sądowe na rzecz Skarbu Państwa. Wymieniony wyrok uprawomocnił się 10 listopada 2009 roku.

Grzywna w tej sprawie została wykonana w dniu 19 stycznia 2012 roku, środek karny i świadczenie pieniężne podlegały realizacji przez skazanego przed tą datą (k.42, k 45). Zatarcie skazania w sprawie XIII K 1298/09 Sądu Rejonowego w Słupsku nastąpiło z mocy prawa zatem z upływem roku od wykonania orzeczonych środków karnych oraz grzywny

tj. 19 stycznia 2013 r. Sąd I instancji wyrokował w niniejszej sprawie 3 listopada 2016 roku, a więc już po zatarciu omawianego skazania czego – jak się wydaje – nie dostrzegł w trakcie orzekania.

Zarzucając czynny oskarżony popełnił bowiem po zatarciu skazania w sprawie XIII K 1298/09 Sądu Rejonowego w Słupsku; mimo to oskarżyciel publiczny stawiając mu zarzuty i wnosząc akt oskarżenia bezpodstawnie uwzględnił to skazanie jako okoliczność kwalifikującą z art. 178a § 4 kk.

Fakt zatarcia skazania zaistniały w dacie wyrokowania uniemożliwił przyjęcie odpowiedzialności sprawcy na podstawie art. 178a § 4 kk. Skutkować to musiało zmianą zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odpowiedzialności sprawcy na podstawie przepisu art. 178a § 1 kk przewidującego podstawowy typ przestępstwa prowadzenia pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości.

Instytucja zatarcia skazania, dyktowana względami humanitarnymi, wprowadza swoistą fikcję niekaralności, co oznacza, iż dana osoba uważana jest w świetle prawa za osobę niekaraną. Zgodnie z treścią art. 106 kk - skazanie uważa się za niebyłe z chwilą zatarcia, to oznacza to, iż z tym momentem nie dochodzi po prostu do wyeliminowania z mocą wsteczną z porządku prawnego wyroku, jako w ogóle niewydanego, oraz do anulowania wywołanych skazaniem skutków (utruty lub ograniczenia praw), a wskazuje na to, że od omawianego momentu skutki te przestają działać na przyszłość, a więc, iż fakt skazania, z chwilą jego zatarcia, nie może rodzić dla skazanego żadnych negatywnych konsekwencji - wobec przywrócenia mu statusu osoby niekaranej (w tym przypadku w odniesieniu do tego konkretnego skazania). O ile w zatarcie skazania, jako fakt niewywołujący skutków ex tunc, nie dekompletuje znamion typu (art. 244 kk, art. 178a § 4 kk in fine) przewidującego zachowanie polegające na złamaniu zakazu objętego skazaniem zatartym dopiero w dacie orzekania, o tyle w drugim wypadku (specyficzna recydywa w zakresie przestępstw komunikacyjnych, którą sąd I Instancji uwzględnił w niniejszej sprawie), zatarcie, jako ze swej istoty przywracające stan niekaralności, eliminuje możliwość powołania się w innym (kolejnym) procesie na poprzednią karalność albo też przyjęcia działania w warunkach powrotu do przestępstwa, a więc sprzeciwia się ustaleniu odpowiedzialności sprawcy na podstawie art. 178a § 4 kk ze względu na uprzednie skazanie za przestępstwo określone w art. 178a § 1 kk lub wymienione w art. 178a § 4 kk (zobacz: postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Karna z 2012-08-21, IV KK 59/12, OSNwSK (2013, Nr 1, poz. 3).

Dlatego sąd okręgowy z urzędu zmienił zaskarżony wyrok poprzez wyeliminowanie z opisu przypisanych oskarżonemu czynów ustalenia, iż był on wcześniej skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 2 listopada 2009 roku w sprawie XIII K 1298/09, z powodu stwierdzenia zatarcia tego skazania. Jednocześnie z uwagi na popełnienie przypisanych występów w krótkim odstępie czasu, przy wykorzystaniu tej samej sposobności, ich tożsamość rodzajową, sąd odwoławczy kształtując odpowiedzialność karną sprawcy przyjął, iż czyny te składają się na konstrukcję ciągu przestępstw (art. 91 § 1 kk).

Przy wymiarze kary za przestępstwa drogowe należy mieć na względzie to, że porządek i bezpieczeństwo na drogach, w dużym stopniu, zależą od stosowania właściwej represji karnej, która – zależnie od rodzaju (umyślnego lub nieumyślnego) naruszenia przez sprawcę zasad bezpieczeństwa w ruchu, szkody powstałej dla życia, zdrowia lub mienia, nasilenia tej kategorii przestępstw, uwzględnienia danych osobowych – powinna stanowić jeden z istotnych elementów zwalczania i zapobiegania tej kategorii przestępstw. Wymierzając karę za przestępstwa drogowe nie można też pomijać pozostałych dyrektyw wymiaru kary, określonych w art. 53 kk. Dla wymiaru kary za przestępstwo drogowe, istotne znaczenie ma wielkość wyrządzonej szkody według zasady: im poważniejsza szkoda, tym większe jej znaczenie jako okoliczności obciążającej, przy czym zasada ta zawsze wymaga oceny w powiązaniu ze stopniem winy sprawcy. Co do wymiaru kary za przypisane oskarżonemu czyny, których dopuścił się w warunkach ciągu przestępstw, wskazać należy, iż w świetle poczynionych przez sąd odwoławczy korekt zaskarżonego wyroku zasadne będzie orzeczenie wobec oskarżonego kary 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na maksymalny okres próby 3 lat. Wprawdzie wprowadzenie nowego kwalifikowanego typu przestępstwa z art. 178a § 4 kk miało na celu zaostrzenie sankcji karnych dla nietrzeźwych i odurzonych kierowców, którzy byli już wcześniej prawomocnie skazani za przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo ponownie prowadzili pojazd mechaniczny w okresie orzeczonego wobec nich zakazu

prowadzenia pojazdów mechanicznych, jednakże w niniejszym wypadku nie mamy do czynienia z tym właśnie typem przestępstwa, a jedynie z jego typem podstawowym z art. 178a § 1 kk. Zasadnym jest także wskazanie, że przestępstwo popełnione przez oskarżonego zagrożone jest karą grzywny, ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do 2 lat. Wprawdzie oskarżony dopuścił się przestępstw prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości mając 1,52 mg/l i 1,17 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, to jednak zdaniem sądu okręgowego, przyznanie się do popełnienia zarzucanych mu czynów, skrucha, jego warunki osobiste, w tym uprzednia niekaralność, ustabilizowany tryb życia uzasadniają warunkowe zawieszenie wymierzonej mu kary. Tak orzeczona kara, zdaniem sądu okręgowego, uwzględnia cele, jakie powinna spełniać, w szczególności przyczyni się do uświadomienia oskarżonemu zgubnego wpływu alkoholu na kierujących wszelkiego rodzaju pojazdami oraz uczyni zadość społecznemu poczuciu sprawiedliwości, dowodząc braku bezkarności dla tego typu zachowań. Wymierzona w ten sposób kara jest współmierna do stopnia jego zawinienia, wystarczająca do tego, by podziałała na oskarżonego powstrzymująco i uświadomiła mu nieuchronność poniesienia odpowiedzialności za naruszenie porządku prawnego. Spełni również swoje zadania w zakresie prewencji ogólnej, co do poszanowania prawa i kształtowania pozytywnych postaw. Dla prawidłowego przebiegu okresu próby Sąd uznał za zasadne ustanowienie nadzoru kuratora. Orzeczony środek karny, w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych jest współmierny do wagi i stopnia naruszenia obowiązków, ciężących na oskarżonym jako uczestniku ruchu drogowego. Zakreślony okres pozwolić winien oskarżonemu na zweryfikowanie swoich umiejętności w zakresie kierowania pojazdami oraz umożliwić mu przyswojenie sobie zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Konkludując, orzeczona w postaci nieizolacyjnej kara 1 roku pozbawienia wolności, jak również środki karne w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych i świadczenia pieniężnego są adekwatne. Odpowiadają one w pełni dyrektywom i przesłankom wymiaru kary określonym w art. 53 § 1 i 2 kk, co pozwala przyjąć, iż spełnią swoje cele zarówno w zakresie społecznego, jak i indywidualnego oddziaływania.

Nie znajdując innych uchybień, w szczególności tych, które podlegają uwzględnieniu niezależnie od kierunku i granic wniesionego środka odwoławczego, sąd okręgowy utrzymał zaskarżony wyrok w mocy w pozostałej części.

Nadto zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa opłatę za obie instancje; zasady słuszności (korekta zaskarżonego wyroku nastąpiła na skutek błędu sądu I instancji) wymagały zwolnienia w/w od wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym.